

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-75>

УДК 338.48:640.4

ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРІОРИТЕТИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ В УКРАЇНІ

INVESTMENT PRIORITIES FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE HOSPITALITY SECTOR IN UKRAINE

Холодницька Алла Вячеславівнакандидат економічних наук, доцент,
Національний університет «Чернігівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5563-3591>**Пшенна Ірина Вікторівна**здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Національний університет «Чернігівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-1600-0534>**Kholodnytska Alla, Pshenna Iryna**

Chernihiv Polytechnic National University

У статті авторами розглянуті фактори, що впливають на інвестиції у сфері тимчасового розміщування й організації харчування. Досліджена відносна зміна обсягу інвестицій у сфері послуг в Україні за останні три роки, а також очікувані зміни інвестицій за видами активів. Серед пріоритетних напрямів інвестування у розвиток сфери гостинності в Україні в умовах післявоєнного розвитку виокремлені: формування розгалуженої інфраструктури організацій сфери гостинності, можливості впровадження сучасних світових технологій та практик, поглиблене вивчення досвіду країн, що пережили військові конфлікти, визначення та розвиток унікальних пропозицій у сфері гостинності. Акцентується увага на тому, що для відновлення повноцінного функціонування та розвитку сфери гостинності вкрай важливим є формування привабливого інвестиційного клімату та виділені основні напрями дій, що можуть цьому сприяти.

Ключові слова: інвестиції, сталий розвиток, сфера гостинності, сфера тимчасового розміщування й організації харчування, інновації.

The article is devoted to the study of the main factors influencing the state of the hospitality industry in Ukraine and the development of strategic investment solutions for its sustainable development. The author emphasizes the importance of resuming investment in the development of the hospitality sector, since under martial law there are constant threats to its full functioning. This requires effective crisis management and timely response to the challenges of today. In the article, the authors examine the factors that influence investments in the field of temporary accommodation and catering. The relative change in the volume of investments in the service sector as a whole and in the field of temporary accommodation and catering in Ukraine over the past three years is investigated. The expected changes in investment by type of asset (in particular: machinery and equipment; land, buildings and structures; intangible assets) are studied. The authors review and systematize the priority areas of investment in the development of the hospitality sector in Ukraine. Among them, an important place is given to the formation of an extensive infrastructure of hospitality organizations, the introduction of modern world technologies and practices, an in-depth study of the experience of countries that have survived military conflicts, and the development of unique offers in the hospitality sector. In order to restore the full functioning and development of the hospitality sector, it is important to create an attractive investment climate. To do this, it is necessary to develop effective mechanisms for economic incentives for investment activities of hospitality enterprises; consider the possibility of attracting funds from international organizations for the restoration and development of the hospitality sector; develop algorithms for state investment support for small and medium-sized businesses in the hospitality sector; introduce modern digital technologies; and establish cooperation with territorial communities in terms of studying historical heritage, local traditions, local cuisine and ecotourism. The results of the study can be useful in formulating the main priorities for the development of the hospitality sector in Ukraine under martial law and post-war recovery.

Keywords: investments, sustainable development, hospitality, temporary accommodation and catering, innovations.

Постановка проблеми. У сучасному суспільстві під впливом стрімких технологічних змін та невинного розвитку інновацій, відбувається кардинальне переосмислення бізнес-процесів, підходів до роботи, взаємодії з цільовою аудиторією. Не винятком є і сфера гостинності, де вже зараз сучасні технології потребують суттєвого переосмислення процесів, що сприятиме збільшенню користувачів послуг, а отже і зростанню доходів бізнесу. Такі зміни потребують пошуку джерел залучення інвестицій, зміцнення інвестиційної привабливості компаній сфери гостинності. Інвестування у розвиток сфери гостинності є ключовим фактором її сталого розвитку, оскільки вони не лише сприятимуть економічному зростанню, а й дозволять істотно покращувати якість послуг, створювати нові робочі місця, а також та зміцнювати туристичну привабливість країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню питання інвестування в розвиток сфери гостинності присвятили свої праці Давидова О., Сафонова Є. в частині вивчення перспектив відновлення функціонування підприємств сфери гостинності в сучасних умовах [1], Мархонос С., Турло Н. досліджували інвестиційне забезпечення розвитку підприємств тимчасового розміщення в Україні [3], Січка І. має суттєві напрацювання щодо інвестицій у технічний потенціал підприємств готельного бізнесу [4], Павленчик Н. Ф., Павленчик А. О., Цімура М. В. вивчають напрями та можливості інвестиційного забезпечення розвитку підприємств готельно-ресторанного бізнесу в умовах цифрової трансформації [5].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Не зважаючи на суттєвий науковий доробок багатьох науковців та практиків, в умовах воєнного стану в Україні, коли ніхто не може дати гарантій безпеки та збереження бізнесу, питання інвестування в розвиток економіки країни є одним з найбільш актуальних. Сфера гостинності не є винятком, оскільки також потребує фінансової підтримки, має постійно підтримувати свій імідж та гарантувати якісні послуги та безпечно перебування відвідувачам. Зважаючи на це, вважаємо що питання інвестування сфери гостинності в умовах стрімких технологічних змін та дії воєнного стану потребує особливої уваги та поглиблених досліджень.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Вивчення основних факторів, що впливають на стан сфери гостинності та

розробка стратегічних інвестиційних рішень задля її сталого розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток гостинності в Україні повинен мати адаптаційний характер та враховувати очікування різних категорій користувачів послуг. Ситуація в країні потребує переміщення акценту уваги на використання інструментів антикризового управління, що дозволить не лише зберегти, а й поступово відновити цю сферу, вивести її на якісно новий рівень розвитку.

Сфера гостинності наразі перебуває в ситуації, коли не можливо будувати довгострокову стратегію, а натомість переважно використовує методи ситуативного менеджменту. Зрозуміло, що в областях, де ведуться активні бойові дії неможливо наразі вести мову про збільшення інвестування в розвиток сфери гостинності. Крім того, для більшості міст України постійно є високі повітряні загрози та небезпеки, що істотно впливає на інвестиційну привабливість цієї сфери стримує її інноваційний розвиток.

На рисунку 1 розглянемо основні фактори, що впливають на інвестування у сферу гостинності.

Найбільший вплив на інвестування здійснює наявність фінансових ресурсів, зокрема питома вага цього фактору складала 62% у 2024 році, а у 2025 році спостерігаємо помітне зменшення до рівня 53%. Істотно впливає на обсяги інвестування у сферу гостинності зміна попиту на послуги, зокрема питома вага цього фактору у 2024 році складала 45% проти 47% у звітному році.

Під впливом діджиталізації істотною є частка впливу технічних факторів, що складала 45% у 2024 році та 33% у 2025 році. Зниження цього показника є свідченням того, що під впливом техніко-технологічних інновацій сфера гостинності поступово трансформується, намагається враховувати сучасні тренди цифровізації та поетапно впроваджувати їх у свою діяльність.

Готелі більшості країн світу все більше визнають таку трансформацію, використовуючи сучасне програмне забезпечення, хмарні сервіси, технології штучного інтелекту та інші цифрові інструменти, щоб максимально враховувати очікування своїх відвідувачів та сучасні тренди на ринку послуг у сфері гостинності.

Інвестиції є запорукою успішного функціонування та відновлення сфери гостинності, бо завдяки ним підвищується ефективність

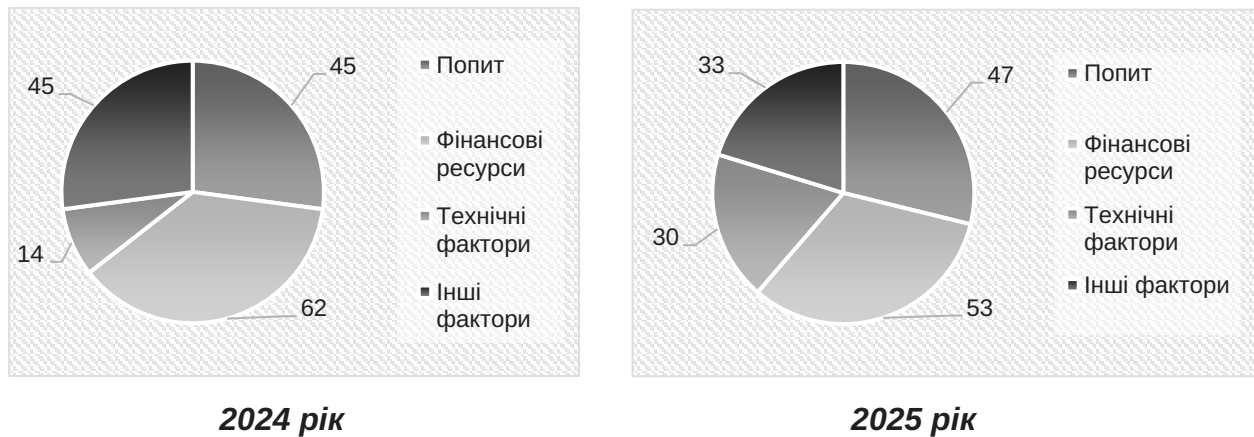

Рис. 1. Фактори, що впливають на інвестиції у сфері тимчасового розміщення й організації харчування у 2024–2025 роках

Джерело: сформовано авторами на основі [2]

діяльності підприємств сфери тимчасового розміщення та організації харчування, знижуються їх витрати, задовольняються запити користувачів послуг, а отже і зростає прибутковість діяльності та зміцнення конкурентних позицій на ринку послуг.

Розглянемо зміни обсягів інвестування за останні 3 роки у сфері послуг та з тимчасового розміщення та організації харчування зокрема (табл. 1).

Сфера послуг відчуває суттєве зростання потреби в інвестуванні. Якщо станом на квітень очувалося зростання інвестицій на 6 %, то вже у 2024 році – на 10%, а у квітні 2025 року – на 11%. Стосовно послуг з тимчасового розміщення та організації харчування цей показник значно вищий та у 2025 році складає зростання на 26% проти 2024 року, у той час, як у 2023 році така потреба зросла лише на 8%. Це є результатом активних бойових дій в окремих регіонах країни, підвищеними повітряними небезпека по всій території України, що призводять до

часткового або повного руйнування таких підприємств, зміни кількості відвідувачів, а також зміни туристичних маршрутів на більш безпечні. Крім того, зростаючою є потреба у впровадженні сучасних цифрових технологій, створенні безпечних укриттів тощо.

Оцінка зміни рівня інвестиційного забезпечення у розвиток підприємств тимчасового розміщення та організації харчування в Україні дозволить визначити основні джерела інвестування та можливості їх розширення. Це дозволить сформулювати комплекс заходів, спрямованих на підвищення інвестиційної привабливості підприємств сфери гостинності та окреслити перспективні напрями їх розвитку [3].

У таблиці 2 розглянемо очікувані зміни інвестицій за видами активів сфери тимчасового розміщення та організації харчування.

За досліджуваний період найбільш мінливою була потреба в інвестуванні у земельні ділянки, будівлі та споруди. У 2023 році спостерігалось скорочення очікуваної потреби

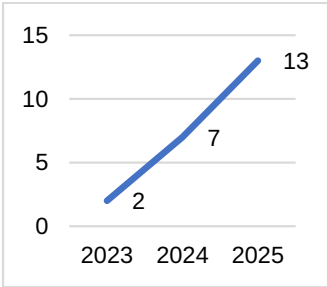
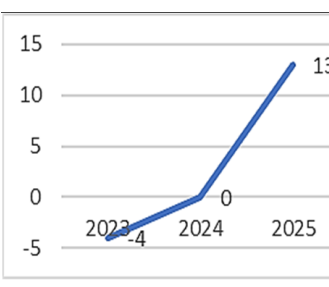
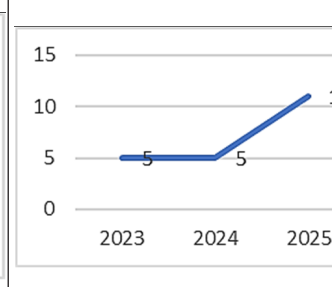
Таблиця 1
Відносна зміна обсягу інвестицій у сфері послуг в Україні за 2023–2025 роки, %

	2023 рік		2024 рік		2025 рік	
	опитування					
	квітень 2023 р.	жовтень 2023 р.	квітень 2024 р.	жовтень 2024 р.	квітень 2025 р.	жовтень 2025 р.
Сфера послуг – всього	6	5	10	3	11	Ще не оцінена
У тому числі тимчасове розміщення й організації харчування	8	23	12	16	26	Ще не оцінена

Джерело: сформовано на основі [2]

Таблиця 2

Динаміка інвестицій за видами активів у сфері послуг у поточному році порівняно з попереднім роком у 2023–2025 роках, баланс %

Роки	Машинаи та устаткування	Земельні ділянки, будівлі та споруди	Нематеріальні активи (наукові дослідження і розробки, програмне забезпечення, бази даних, інтелектуальна власність тощо).
2023	2	-4	5
2024	7	0	5
2025	13	11	11
Динаміка			

Джерело: сформовано авторами на основі [2]

в інвестиціях з на 4%, у 2024 році змін у потребі не було, натомість у 2025 році вона зросла на 11%. Поступово зростала потреба в інвестуванні у машини та устаткування з 2 до 11%, а також у нематеріальні активи – із 5 до 11%.

Вважаємо, що за таких умов ефективне управління інвестиціями є вкрай важливим для розвитку сфери гостинності, бо завдяки впровадженню інновацій, модернізації обладнання та інфраструктури відкриваються нові можливості для сталого та підвищення конкурентоспроможності. Ефективний розподіл капіталу дозволить не тільки модернізувати інфраструктуру, а й покращити спектр та якість послуг, що безпосередньо впливає як на задоволеність клієнтів такими послугами, так і на прибутковість бізнесу.

Зрозуміло, що сталий розвиток сфери гостинності в умовах воєнного стану в Україні забезпечити практично неможливо. Інвестування переважно спрямовуватиметься на відновлення зруйнованої чи пошкодженої інфраструктури та переорієнтацію на нові потреби суспільства. Втім, особливого значення набувають сучасні підходи антикризового менеджменту, спрямовані на впровадження сучасних енергоефективних, цифрових та екологічних рішень, спрямованих на забезпечення довгострокової стійкості підприємств.

Поділяємо думку науковців, що пріоритетними напрямками інвестування у розвиток сфери гостинності в Україні в умовах післявоєнного розвитку будуть:

1. Формування розгалуженої інфраструктури організацій сфери гостинності.
2. Запозичення технологій та практик, які успішно використовуються в світі, з метою підвищення якості надання послуг та ефективності управління підприємствами сфери гостинності.
3. Поглиблене вивчення досвіду країн, що пережили військові конфлікти, у контексті використовуваних ними успішних моделей відновлення сфери гостинності, що дозволить уникнути помилок та пришвидшити відбудову економіки.
4. Визначення та розвиток унікальних пропозицій у сфері гостинності, які підвищать туристичну привабливість України, підкреслять її ідентичність та самобутність, сприятимуть зміцненню її позитивного іміджу та відкриття для іноземних та вітчизняних туристів нових привабливих та безпечних туристичних маршрутів [1; 3; 4; 5].

Для відновлення повноцінного функціонування та розвитку сфери гостинності вкрай важливим є формування привабливого інвестиційного клімату. Погоджуємося з науковцями, які поглиблено вивчали це питання, що у цьому контексті необхідно:

- розробити дієві механізми економічного стимулювання інвестиційної діяльності підприємств;

- розглянути можливість залучення коштів від міжнародних організацій у відновлення та розвиток сфери гостинності;

- напрацювати алгоритми державної інвестиційної підтримки малого та середнього бізнесу у сфері гостинності;

- впроваджувати сучасні цифрові технології (автоматизація сервісів, хмарних систем управління, цифрових платформ бронювання готелів, CRM-систем, цифрові панелей моніторингу, чат-ботів тощо);

- налагодити співпрацю з територіальними громадами в частині вивчення історичної спадщини, місцевих традицій, особливостей місцевої кухні та екотуризму [3; 4].

Висновки. Зважаючи на вище зазначене вважаємо, що розвиток сфери гостинності в Україні вимагає комплексного та стратегічного підходу до управління з акцентуванням ваги на стратегічних пріоритетних напрямках інвестування. Особлива увагу варто приділити вивченню досвіду тих країн, які пройшли через військові конфлікти. Це дозволить врахувати їх помилки та використати

цінний досвід для більш швидкого повоєнного відновлення. Ключовим напрямом для залучення як внутрішнього, так і міжнародного туриста повинен стати розвиток унікальних пропозицій, що відображають самобутність та привабливість кожного регіону України.

Вважаємо, що формування привабливого інвестиційного клімату за таких умов є першочерговим завданням та передбачає розробку ефективних механізмів державного економічного стимулювання інвестиційної діяльності підприємств сфери гостинності та активне залучення коштів від міжнародних організацій. Важливо також спрямовувати кошти на впровадження сучасних клієнтоорієнтованих цифрових технологій, що в умовах стрімких технологічних інновацій є важливою складовою підтримання іміджу компанії та її конкурентоспроможності та фінансової стійкості.

Визначені основні пріоритети розвитку сфери гостинності в Україні в умовах потребують швидких та ефективних рішень як у період дії воєнного стану, так і в часи повоєнного відновлення. Це дозволить досягти стійких темпів економічного розвитку та вивести сферу гостинності на якісно новий рівень розвитку та збільшити її внесок у розвиток економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Давидова О., Сафонова Є.. Перспективи відновлення функціонування підприємств сфери гостинності в Україні. *Інновації, гостинність, туризм: наука, освіта, практика* : зб. тез доп. IV Всеукр. наук.-практ. конф. мол. учених з міжнародною участю (30 травня 2024 року, м. Львів). Львів : ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2024. С. 39–43.
2. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Мархонос С. М., Турло Н. П. Інвестиційне забезпечення розвитку підприємств тимчасового розміщення України. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск № 34. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-35>
4. Січка І.І. Інвестиції у технічний потенціал готельного підприємства. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 1 (48). С.287-291
5. Павленчик Н. Ф., Павленчик А. О., Цімура М. В. Інвестиційне забезпечення розвитку підприємств готельно-ресторанного бізнесу як стратегічного сегмента туристичної галузі в умовах цифрової трансформації. *Академічні візії*. 2025. Вип. 43. С. 1–9. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15665212>

REFERENCES:

1. Davydova, O., & Safonova, Y. (2024). Perspektyvy vidnovlennia funktsionuvannia pidpriemstv sfery hostynnosti v Ukraini [Prospects for restoring the functioning of hospitality enterprises in Ukraine]. In *Innovatsii, hostynnist, turizm: nauka, osvita, praktyka* (pp. 39-43). Lviv State University of Physical Culture named after Ivan Bobersky.
2. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. (n.d.). Retrieved from <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Markhonos, S. M., & Turlo, N. P. (2021). Investytsiine zabezpechennia rozvytku pidpriemstv tymchasovoho rozmistuvannia Ukrainy [Investment support for the development of temporary accommodation establishments in Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (34). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-35>
4. Pavlenchuk, N. F., Pavlenchuk, A. O., & Tsimura, M. V. (2025). Investytsiine zabezpechennia rozvytku pidpriemstv hotelno-restorannoho biznesu yak stratehichnoho sehmenta turystychnoi haluzi v umovakh tsyfrovoy trans-

formatsii [Investment support for the development of hotel and restaurant businesses as a strategic segment of the tourism industry in the conditions of digital transformation]. *Akademichni vizii*, (43), 1–9. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15665212>

5. Sichka, I. I. (2024). Investytsii u tekhnichnyi potentsial hotelnoho pidpriemstva [Investments in the technical potential of a hotel enterprise]. *Stalyi rozvytok ekonomiky*, 1(48), 287–291.